

SALG AV ANTHELMINTIKA TIL HUND OG KATT I NORGE

Evaluering av avvikling av unntak for reseptplikt for småpakninger og av revidert terapianbefaling.

Generelle retningslinjer for optimal bruk av antiparasittære midler

- Behandling med endoparasittære midler bør bare skje ved sikker indikasjon, det vil si fastslått diagnose eller velbegrunnet mistanke om parasittinfeksjon, eller som ledd i et profylakseprogram
- Et overordnet prinsipp er at behandling og preparatvalg baseres på hvilke parasitter man ønsker å behandle mot
- Det endoparasittære midlet som velges bør primært være godkjent for bruk til den aktuelle vertsarten og med den diagnostiserte/mistenkte parasitt som indikasjon
- Det endoparasittære midlet som velges bør ha et smalest mulig virkespekter utover den parasitten som er påvist
- Bruk bare kombinasjonspreparater dersom dyret har en blandingsinfeksjon med ulike typer parasitter
- Bruk av preparater som ikke er godkjent til bruk på den aktuelle dyreart, bør bare skje ved spesielle forhold og på sikker indikasjon. Eier bør informeres om behandlingsvalget på forhånd
- Ved bekjempelse av enkelte parasitter bør miljøsanering inngå i behandlingsregimet
- Overforbruk og feilaktig bruk av endoparasittære midler kan bidra til resistensutvikling

Fra terapianbefalingen «Endoparasittbehandling av hund og katt» (2)

1. juli 2009 ble unntaket fra reseptplikten for småpakninger av anthelmintika til hund og katt avviklet. Bakgrunnen for dette var å forbygge feilbehandling, forebygge overbehandling og motvirke resistensutvikling (1). Det var ventet at veterinærer kunne gi bedre rådgivning og gjøre bedre valg i forbindelse med endoparasittbehandling av hund og katt enn det dyreeiere i samarbeid med apotekpersonell tidligere hadde gjort.

I mars 2010 ble en revidert terapianbefaling angående bruk av anthelmintika til hund og katt publisert i regi av Statens legemiddelverk (2). De overordnede retningslinjene i denne terapianbefalingen er gjengitt i tekstboksen til venstre.

For å evaluere effekten av disse to tiltakene har vi sett på utviklingen i salget av disse midlene og på forskrivningsmønsteret i perioden 2004 – 2013. Salgstallene er basert på innrapportert salg fra legemiddelgrossister i Norge. Det er forutsatt at den totale populasjonen av hunder og katter i Norge er relativt stabil.

Materiale og metode

Norske legemiddelgrossister rapporterer årlig salg til Folkehelseinstituttet. Grossistsalg i årene fra 2004 til og med 2013 er tatt med i denne studien. Det er kun pakninger som er markedsførte til hund og/eller katt som er inkludert i tallene. Innsyn i reseptstatistikk (reseptdata innrapportert fra apotek til Folkehelseinstituttet) viser at preparater som er markedsførte til andre dyrearter også forskrives til hund og katt. Særlig gjelder dette hund og særlig ved forskrivning av fenbendazol. Dette vil da bety at forbruket av fenbendazol i denne studien kan være underestimert. Noen preparater er markedsførte både til hund og katt og fordi det ikke har vist seg mulig å finne ut hvor mye som brukes til hver dyreart, presenteres salget av disse preparatene i en egen figur.

Salget er angitt i enheter som tilsvarer en «gjennomsnittlig kurdose» for hund eller katt, tilsvarende én behandling med det aktuelle preparatet. Dette betyr i praksis at en liten pakning av et legemiddel regnes som en kurdose, mens en multipakning eller større pakning regnes som flere kurdoser.

Preparater som var markedsførte til hund og/eller katt i Norge i perioden 2004 - 2013

Preparat	Innholdsstoff(er)	Er markedsført til bruk mot:			
		Rundorm	Bendelorm	Ektoparasitter	Hund/katt
Advocate påflekkingsvæske	Imidakloprid, moksidektin	x		x	Hund/katt
Banminth oralpasta	Pyrantel	x			Hund/katt
Droncit tabletter	Prazikvantel		x		Hund/katt
Drontal tabletter					Katt
Drontal comp tabletter Drontal comp forte tabletter	Prazikvantel, febantel, pyrantel	x	x		Hund
Interceptor vet tabletter	Milbemycinoksim	x		x	Hund
Milbemax vet tabletter	Prazikvantel, milbemycinoksim	x	x		Hund/katt
Panacur vet tabletter, oralpasta	Fenbendazol	x	x (<i>Taenia</i>)		Hund/katt
Profender påflekkingsvæske og tabletter med mod. frisetting	Emodepsid, prazikvantel	x	x		Hund/katt
Stronghold vet påflekkingsvæske	Selamektin	x		x	Hund/katt

Resultater

Hund

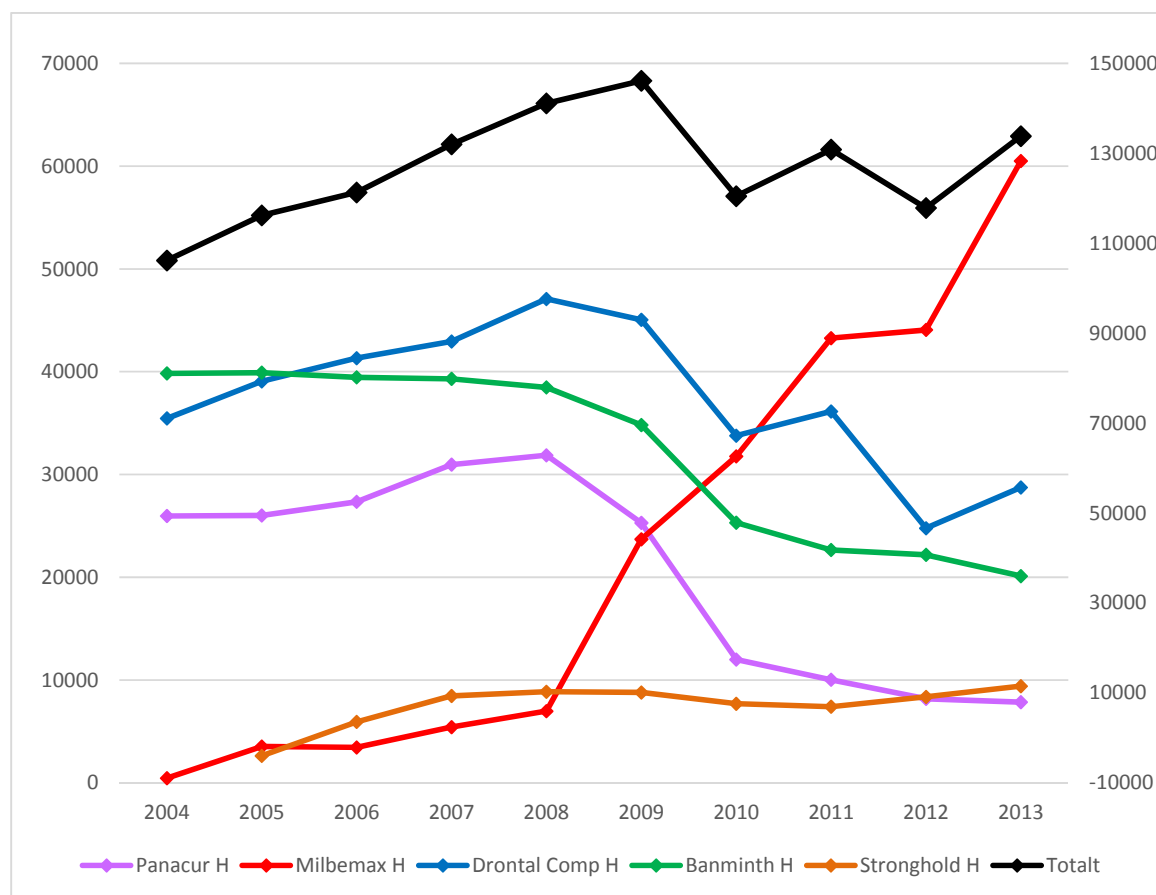
Figur 1 viser salg av anthelmintika markedsført bare til hund i perioden 2004 – 2013. Figuren viser at salget har gått noe ned i forhold til toppåret 2009, men varierer noe fra år til år. Det har vært en nedgang på 45 % i salget av Banminth® (pyrantel). Salget av Panacur® tabletter (fenbendazol) markedsført til hund er også redusert med 70 %. Salget av Drontal Comp® (pyrantel/febantel/prazikvantel) sank med 30 % frem til 2012, men økte noe igjen i 2013. Denne økningen skyldes sannsynligvis i hovedsak påbudet om behandling av hunder med prazikvantel mot *Echinococcus* ved innreise fra Sverige. I samme periode har salget av milbemycin oksim/prazikvantel (Milbemax®) økt enormt. Preparatet ble markedsført i 2004 og salget økte moderat frem til 2009. Økningen i salg av Milbemax® fra 2009 til 2013 var på 53535 kurdosser eller svimlende 768 %.

Disse markante endringene i salg av anthelmintika til hund sammenfaller med avviklingen av unntak fra reseptplikt for småpakninger 1. juli 2009. Det ser ut som at stadig flere veterinærer velger å forskrive Milbemax® i stedet for Banminth®, Panacur® eller Drontal Comp®. Milbemax inneholder prazikvantel og milbemycin oksim. Prazikvantel er et rent bendelormmiddel, mens milbemycin er et endektocid som i tillegg til å ha effekt mot spolorm, hakeorm, piskeorm og hjerteorm, også vil ha effekt mot en rekke ektoparasitter (skabb-, hårsekk- og nesemidd, og vil også hindre loppeeggutvikling), selv om dette ikke er oppført i preparatomtale eller SPC. Milbemax har altså en bredspektret effekt.

De endringene i salget av som vi ser fra 2008 til 2013 er altså en vridning fra bruk av smalspektrede til mer bredspektrede midler. Dette er en uheldig utvikling.

I terapianbefalingen «Endoparasittbehandling av hund og katt» (2) angis førstevalgsmidler mot de vanligste parasittene som ses hos hund og/eller katt i Norge. I de generelle retningslinjene som gis i anbefalingen fastslås det at 1) behandling med endoparasittære

midler bør bare skje ved sikker indikasjon, det vil si fastslått diagnose eller velbegrunnet mistanke om parasittinfeksjon, eller som ledd i et profylakseprogram, 2) det endoparasittære midlet som velges bør ha et smalest mulig virkespekter utover den parasitten som er påvist og 3) kombinasjonspreparater skal bare dersom dyret har en blandingsinfeksjon med ulike typer parasitter. Kombinasjonen milbemycin oksim og prazikvantel (Milbemax®) er da følgelig ikke angitt som førstevalgspreparat i noe tilfelle. Det kan da se ut som om denne terapianbefalingen ikke har hatt nevneverdig effekt på veterinærenes forskrivningsmønster.

Figur 1. Salg av anthelmintika markedsført til hund i perioden 2004 – 2013 angitt i beregnede kurdosser (venstre akse). Preparater som det ikke ble solgt mer enn 5000 kurdosser av i løpet av ett år er ikke spesifikt tatt med i figuren. Høyre akse: Totalt antall beregnede kurdosser, inkludert alle preparater markedsført til hund (OBS! Ulik aksekalering). Preparater som er markedsførte både til hund og katt er presentert i figur 3.

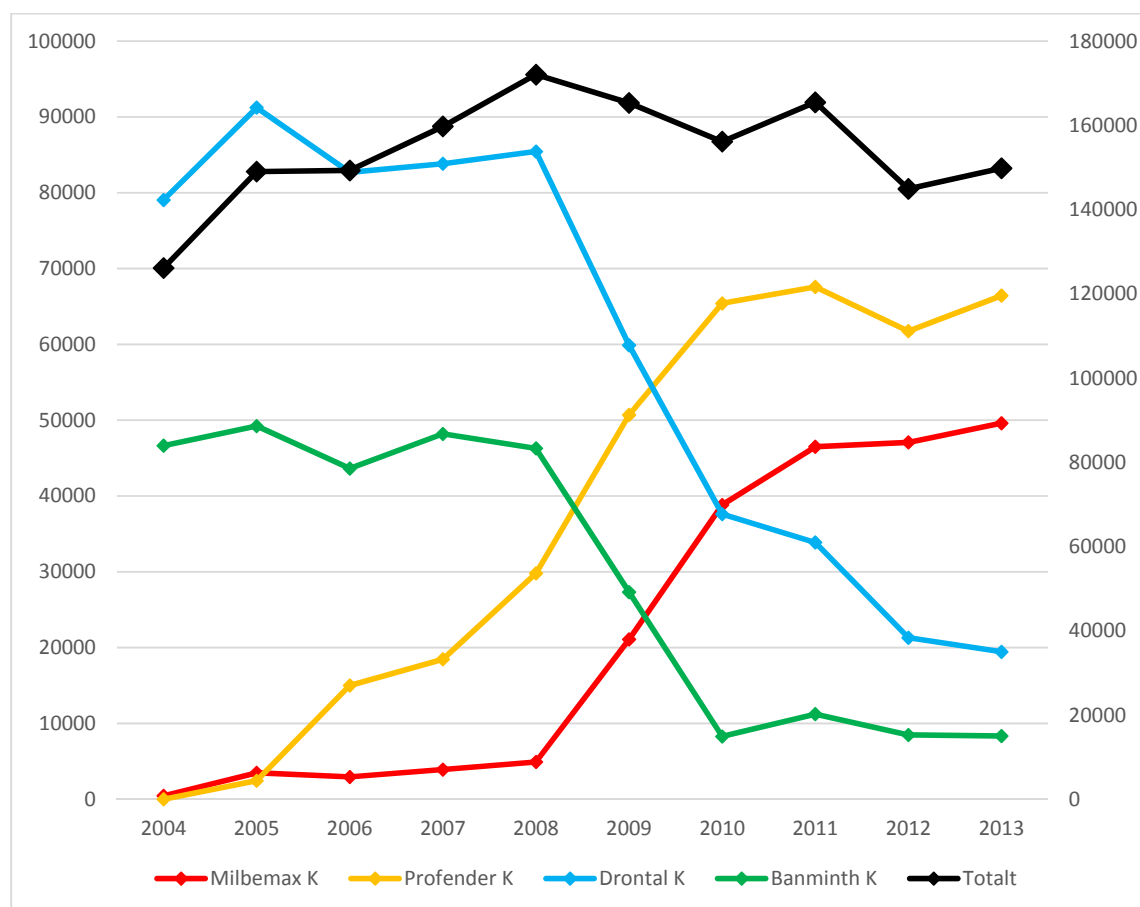
Katt

Figur 2 viser salg av anthelmintika markedsført bare til katt i perioden 2004 – 2013. Figuren viser en liten reduksjon i totalt salg i forhold til toppåret 2008. Det ses en stor nedgang på hele 82 % i salget av Banminth® oralpasta (pyrantel). Salget av Drontal® tabletter (pyrantel/prazikvantel) sank også med 75 %. Salget av Profender® påflekkingsvæske har økt gradvis og er nå det endoparasittpreparatet som det selges mest av til bruk på katt. Dette kan forklares med at påflekkingsvæske ses på som en enklere administrasjonsmåte enn peroral administrasjon. Profender® inneholder emodepsid og prazikvantel og har effekt mot rundorm og bendelorm, og har nok «utkonkurrert» Drontal® i stor grad. I og med at det er anbefalt at utekatter som jager og spiser byttedyr behandles regelmessig mot både rundorm og bendelorm, vil et kombinasjonspreparat være greit å bruke til slike katter, selv om fenbendazol som også har effekt mot rundorm og de vanligste artene av bendelorm også kunne

velges. Salget av Milbemax® til katt har også økt mye siden 2008. Økningen har vært på 40 000 kurddoser. Milbemax har som beskrevet i resultatdelen for hund en bredspektret effekt.

Disse markante endringene i salg av anthelmintika til katt sammenfaller i likhet med salget til hund med avviklingen av unntak fra reseptplikt for småpakninger 1. juli 2009.

Det ser heller ikke ut til at publiseringen av den reviderte terapianbefalingen «Endoparasittbehandling av hund og katt» (2) har ført til noen vesentlig endring i forskrivningsmønsteret av anthelmintika til katt.

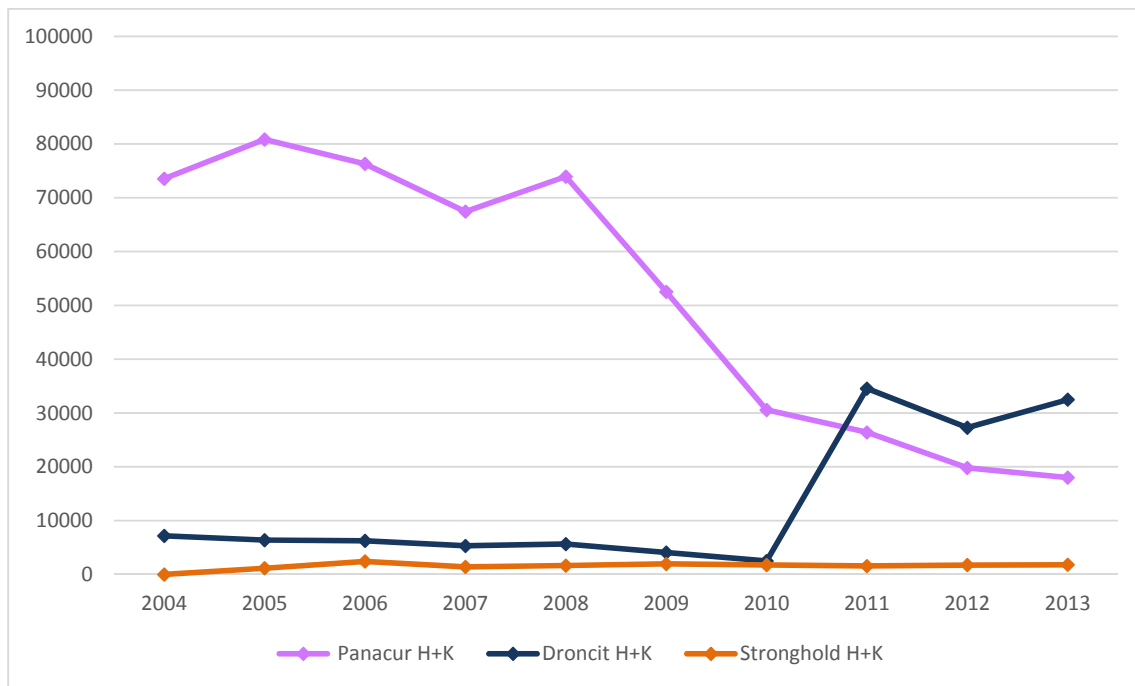

Figur 2. Salg av anthelmintika markedsført til katt i perioden 2004 – 2013 angitt i beregnede kurddoser (venstre akse). Preparater som det ikke ble solgt mer enn 5000 kurddoser av i løpet av ett år er ikke spesifikt tatt med i figuren. Høyre akse: Totalt antall beregnede kurddoser, inkludert alle preparater markedsført til katt (OBS! Ulik aksskalering). Preparater som er markedsførte både til hund og katt er presentert i figur 3.

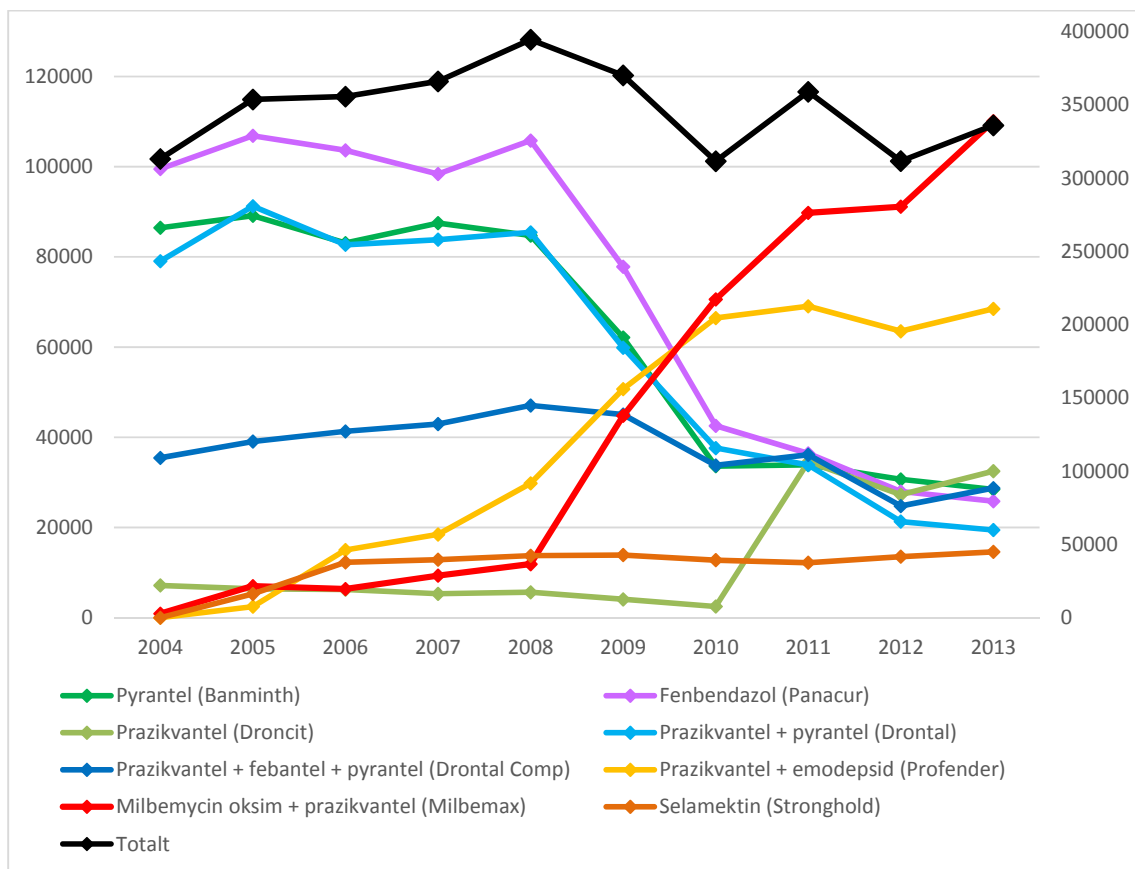
Preparater markedsførte både til hund og katt

Noen preparater/pakningsstørrelser er markedsførte til både hund og katt. Dette gjelder Droncit® tabletter, Panacur® tabletter 250 mg og oralpasta samt Stronghold® påflekkingsvæske 60 mg/ml 0,25 ml.

Figur 3 viser at salget av Panacur® har gått drastisk ned, mens salget av Droncit® økte mye i forbindelse med påbudet om behandling av hunder og katter med prazikvantel mot *Echinococcus* ved innreise fra Sverige.

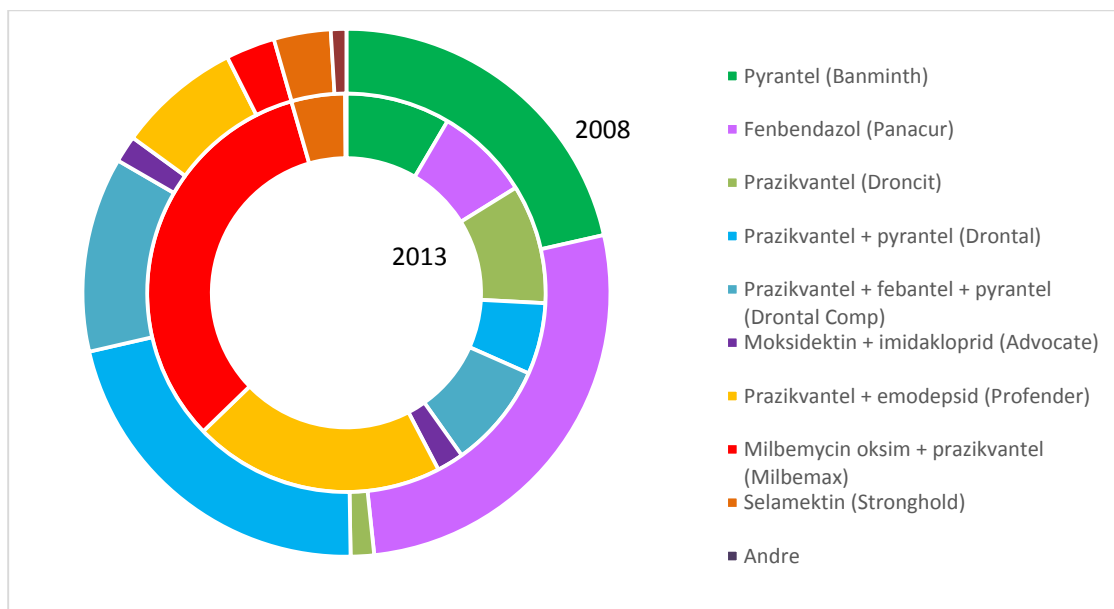
Figur 3. Salg av anthelmintika som er markedsført til både hund og katt i perioden 2004 – 2013 angitt i beregnede kurdoser.

Figur 4. Salg av anthelmintika til hund og katt i perioden 2004 – 2013 angitt i beregnede kurdoser for ulike innholdsstoffer. Preparater som det ikke ble solgt mer enn 5000 kurdoser av i løpet av ett år er ikke spesifikt tatt med i figuren. Høyre akse: Totalt antall beregnede kurdoser, inkludert alle preparater markedsført til hund og/eller katt (OBS! Ulik akseskalering)

Totalt salg

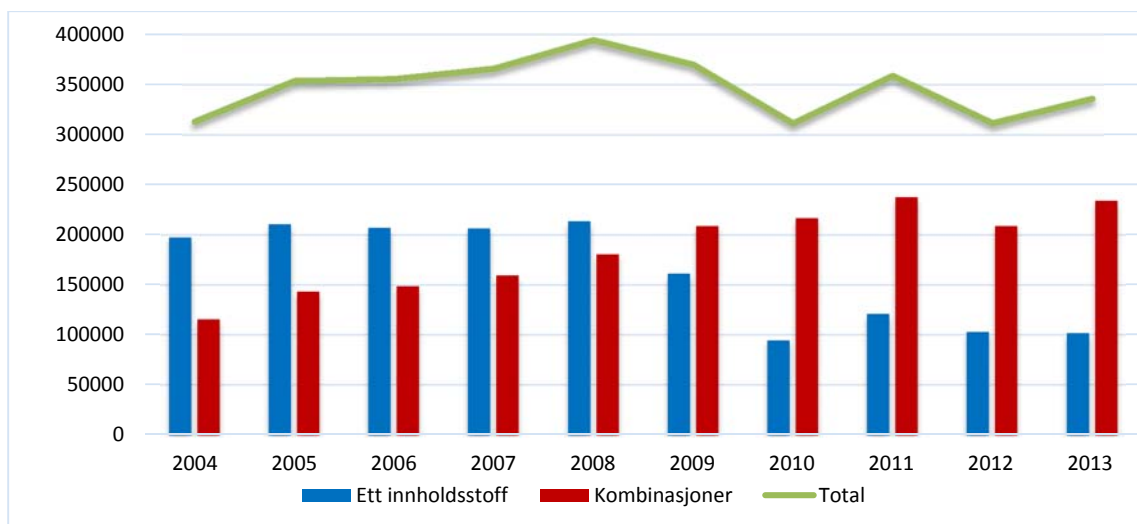
Figur 4 gir en total oversikt over salg og endringer som har skjedd i forskrivningsmønsteret for anthelmintika til hund og katt i studieperioden. Ut fra figuren ser en at det preparatet som ble brukt hyppigst til hund og katt ifra 2010 – 2013 var Milbemax® og som tidligere nevnt er dette ingen positiv utvikling. Figur 5 viser salgsandel av de ulike preparatene i 2013 sammenlignet med 2008.

Figur 5. Salgsandel av de ulike preparatene i 2013 sammenlignet med 2008. 2013 er indre ring.

Økt bruk av kombinasjonspreparater

Det ble sett et økt salg av kombinasjonspreparater i studieperioden, noe som ikke er ønskelig og som også understrekes i de generelle retningslinjene fra terapianbefalingen «Endoparasittbehandling av hund og katt» (2). Figur 6 viser utviklingen i salgsandel av kombinasjonspreparater sammenlignet med preparater med ett innholdsstoff.

Figur 6. Salg av anthelmintika til hund og katt i perioden 2004 – 2013 angitt i beregnede kurdosser for ulike innholdsstoffer. Figuren viser økt salg av kombinasjonspreparater på bekostning av preparater med ett innholdsstoff.

Konklusjoner:

- Det totale salget av anthelmintika til hund og katt er noe redusert.
- Forskrivningsmønsteret har endret seg fra bruk av smalspektrede midler til mer bredspektrede midler.
- Det ses et økt salg av kombinasjonspreparater.
- Disse endringene sammenfaller i stor grad med avvikling av reseptplikt 1. juli 2009
- Terapianbefalingen «Endoparasittbehandling av hund og katt» publisert i mars 2010 ser ikke ut til å ha hatt noen nevneverdig effekt på veterinærenes forskrivningsmønster
- Veterinærer oppfordres til å følge retningslinjene i terapianbefalingen og forskrive smalspektrede preparater der det er mulig

Referanser:

- 1) http://www.legemiddelverket.no/Veterinaermedisin/kjæledyr_legemidler/medisiner_til_hund_og_katt_mot_innvollsorm_krever_resept/Sider/default.aspx
- 2) <http://www.legemiddelverket.no/Veterinaermedisin/terapianbefalinger/Documents/Endoparasittbehandling%20av%20hund%20og%20katt.pdf>